

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ
МИНИСТРЛІГІ

МИНИСТЕРСТВО
ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Астана қаласы, Мәңгілік Ел даңғылы, 8, Министрліктер
үйі, 5 - кіреберіс,
тел.: 7 (7172) 743650, факс: 7 (7172) 743727
e-mail: minzdrav@dsm.gov.kz

010000, город Астана, проспект Мәңгілік Ел, 8, Дом
Министерств, 5 подъезд,
тел.: 7 (7172) 743650, факс: 7 (7172) 743727
e-mail: minzdrav@dsm.gov.kz

Қазақстан Республикасының
Парламенті Мәжілісінің депутаттары,
«АМАНАТ» партиясы фракциясының мүшелері
Г.Нұрымоваға,
Б.Кесебаеваға,
Ж.Сүлейменоваға,
К.Авершинге,
З.Камасоваға,
Ж.Телпекбаеваға
Н.Ожаевқа,
Ғ.Елеуовке

2022 жылғы 8 желтоқсандағы
№ДЗ-365 сауалға

Құрметті депутаттар!

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі (бұдан әрі - Министрлік) Сіздердің депутаттық сауалыңызды қарап, мынаны хабарлайды.

Қазақстан Республикасында мүмкіндігі шектеулі балаларға кешенді көмек көрсетуді жетілдіру жөніндегі 2021-2023 жылдарға арналған Жол картасын (бұдан әрі – Жол картасы) іске асыру шеңберінде Министрлік балаларды скринингтен өткізу мониторингін үнемі жүргізеді.

ҚР бойынша 2022 жылдың 9 айында барлығы 299 711 бала дүниеге келді (қорытынды есеп 2023 жылғы ақпанда қалыптастырылады). Емдеуді уақтылы тағайындау мақсатында мүгедектікке және балалар өліміне әкелетін аурулардың ауыр клиникалық көріністерінің дамуын болдырмау үшін елімізде зат алмасудың тұқым қуалайтын ауруларын ерте анықтауға бағытталған жаңа туған нәрестелер мен ерте жастағы балаларға скрининг жүргізіледі және ол барлық жаңа туған нәрестелерді фенилкетонурияға және туа біткен гипотериозға тексеруді қамтиды.

Мәселен, неонаталдық скринингпен қамту 7,8 % ұлғайып, 90,6% - 271 702 жаңа туған нәрестені құрады (2021 жылғы 9 ай - 281 477 жаңа туған нәресте, 84,0 %).

Фенилкетонурия **29** жаңа туған нәрестеде, туа біткен гипотиреоз **53** нәрестеде анықталды.

Есту қабілетінің бұзылуын уақтылы анықтау мақсатында жаңа туған нәрестелер мен ерте жастағы балаларға **аудиологиялық скрининг** жүргізіледі. Есепті кезеңде қамтудың 11,7 % - ға 67,3-тен **75,2 %** - ға дейін ұлғаюы байқалады.

1-2 дәрежелі есту қабілетінің жоғалуымен – 352 бала, 3-4 дәрежелі есту қабілетінің жоғалуымен - 205 бала анықталды.

Скрининг нәтижелері бойынша сурдологиялық кабинеттерге жіберілген балалар саны 11,6 % өсті (*7052-ден 7868 балаға дейін*).

Психологиялық-медициналық-педагогикалық комиссиямен (бұдан әрі - ПМПК) өзара іс-қимыл жақсарды. Ағымдағы жылы аудиологиялық скрининг нәтижелері бойынша ПМПК-ға 12,9 % жоғары бала жіберілді.

Медициналық ұйымдардың жарактандырылуын арттыру үшін жалпы сипаттағы трансферттер шеңберінде 2025 жылға дейін жалпы сомасы 850 млн теңгеге аудиологиялық скрининг үшін 142 бірлік жабдық сатып алу жоспарланған.

Ерте жастағы балалардың **психофизикалық даму скринингі** психофизикалық дамудың бұзылуын ерте анықтауға, ерте жастағы балаларды скринингтік аттестаттауға, балалардағы көру және есту функцияларын, коммуникация бұзылыстарын бағалауға бағытталған.

Психофизикалық даму скринингімен қамту 4,6 % ұлғайды және **86,6 %** - 1,5 млн баланы құрады (*2021 жылғы 9 айда қамту 82,8 % - 1,3 млн баланы құрады*). Тексерумен қамтылған балалардың жалпы санынан балалардың **1,4 %** (20 241) психофизикалық даму бұзылыстары анықталды (*2021 жылғы 9 айда бұзушылықтар 2,1 % - 28 200 балада анықталды*).

Психофизикалық дамуы бұзылған анықталған балалардың ішінен ПМПК-ға 11 001 бала жіберілді, өткен жылдың ұқсас кезеңінде 6 338 бала жіберілді, 1,7 есе өсім байқалды.

Дене салмағы өте төмен және төмен болып туылған балаларда шала туылғандардың ретинопатиясына (бұдан әрі - ШР) скрининг жүргізумен, ерте мерзімдерде хирургиялық емдеу жүргізіледі.

ШР бойынша тәуекел тобындағы шала туылған нәрестелерді **офтальмологиялық скринингпен** қамту 0,7 % ұлғайды және 2021 жылы 97,5 % (5042 бала) қарсы 98,2 % (6472 бала) құрады.

ШР анықтау 27% өсті, бұл жүргізілген скринингтің сапасын көрсетеді. Ағымдағы жылы ШР 1114 балада (17,2%) анықталды, өткен жылдың ұқсас кезеңінде ШР 682 (13,5%) жаңа туған нәрестеде анықталды.

Емдеуді жетілдіру мақсатында ағымдағы жылы, шала туылған нәрестелердің ретинопатиясы бойынша диагностика мен емдеудің клиникалық хаттамасы өзектендірілді.

32 офтальмолог ШР емдеуге арналған дәрілік препараттарды интравитреальді енгізудің қолмен жасау дағдыларына оқытылды.

«Қазақстан халқына» қоғамдық қорымен бірлесіп офтальмологиялық скрининг үшін **24 бірлік жабдық** сатып алынды, жеткізу басталды. Қосымша «Аяла» қайырымдылық қоры **11 бірлік сатып алды**.

«Қазақстан Республикасында тандемдік масс-спектрометрия әдісімен алмасудың тұқым қуалайтын ауруларына неонаталдық селективті скрининг жүргізу жөніндегі пилоттық жобаны енгізу туралы нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 13 желтоқсандағы № 796 бұйрығына сәйкес тандемдік масс-спектрометрия әдісімен алмасудың тұқым қуалайтын ауруларына селективті неонаталдық скрининг (бұдан әрі - АТҚА) бойынша **пилоттық жоба іске асырылды** (бұдан әрі-пилоттық жоба).

Пилоттық жобаны іске асыру шеңберінде **босандыру ұйымдары үшін** «+ факт»қағидаты бойынша төлеммен В09.801.018 тарифі әзірленіп, енгізілді.

6 айда 177 бала зерттеп-қаралды, оның ішінде 6 балада зат алмасу бұзылулары анықталды.

Анықтама: хош иісті аминқышқылдарының алмасуының бұзылуы (E70) – 3 бала, тармақталған тізбекті аминқышқылдарының алмасуының және май қышқылдарының алмасуының бұзылуы (E71) – 2 бала, аминқышқылдарының алмасуының басқа бұзылыстары (E72) – 1 бала.

Метаболикалық бұзылулардың болуын анықтау клиникалық диагнозды анықтауға **мүмкіндік бермейді** және кешенді тексеру мен дифференциалды диагнозды қажет етеді.

Қазіргі уақытта, айырбастау бұзылыстары анықталған 6 бала толық экзомалық секвенирлеуді күтуде.

Анықтама: қазіргі уақытта ҚР-да толық экзомдық секвенирлеу «ҚР Президентінің Іс Басқармасы» Медициналық орталығының базасында гана қолжетімді. Бір зерттеудің құны 1100,0 мың теңгені құрайды.

Министрлік міндетті медициналық әлеуметтік сақтандыру пакетіне одан әрі енгізу үшін осы зерттеуді жүргізуге тариф әзірледі.

Пилоттық жобаның нәтижелері бойынша балалардағы АТҚА диагностикасын одан әрі жетілдіру мақсатында Министрлік мыналарды іске асыратын болады:

1) тұқым қуалайтын ауруларды **диагностикалаудың** клиникалық хаттамасын әзірлеу;

2) неонатолог дәрігерлерді балалардағы АТҚА диагностикасы мәселелеріне оқыту;

3) тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлеміне және/немесе міндетті медициналық әлеуметтік сақтандыру пакетіне балалардың толық экзомдық реттілігін жүргізуді енгізу.

Сонымен қатар, 2020 жылдан бастап ҚР-да В09.801.019 «**масс-спектрометрия әдісімен қандағы орфандық ауруларды диагностикалау**» тарифі **қолданылады**, ол бойынша МСАК ұйымдары жасына қарамастан медициналық көрсетілімдер болған кезде тандемдік масс-спектрометрияны жүргізуге балалардың қан анализін жібереді.

2022 жылдың 9 айында барлығы 48,6 млн теңгеге **1121** бала зерттеп-қаралды.

Осылайша, метаболизмнің бұзылуы балада **кейінгі жаста** пайда болуы мүмкін екенін ескере отырып, сондай-ақ ерте анықтау мен емдеуді іске асыру мақсатында Министрлік босандыру ұйымдары, балалар стационарлары және МСАК ұйымдары деңгейінде **АТҚА диагностикасын жетілдіру** жөніндегі жұмысты жалғастыратын болады.

Жол картасының орындалуы Министрліктің тұрақты бақылауында екенін қосымша хабарлаймыз.

Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау, білім және ғылым министрліктерімен, жергілікті атқарушы органдармен, үкіметтік емес ұйымдармен, Қазақстан Республикасындағы Бала құқықтары жөніндегі уәкілмен мүмкіндігі шектеулі балаларға көмек көрсетуді жетілдіру мәселелерінде ведомствоаралық жұмысты күшейту үшін Жол картасын сүйемелдеу жөніндегі жобалау кеңсесі (бұдан әрі – жобалау кеңсесі) құрылды.

Министрлік жобалық кеңсемен бірлесіп 50-ден астам жұмыс кеңесін өткізді, онда Жол картасын іске асыру бойынша, оның ішінде «Атамекен» ҰҚП-дан, аккредиттелген қауымдастықтардан, республикалық орталықтардан, сондай-ақ Қазақстан Республикасындағы Бала құқықтары жөніндегі уәкіл ұсынған сарапшылардан келіп түскен ұсыныстар қаралды.

Жол картасын сүйемелдеу жөніндегі жобалау кеңсесіне ай сайын Жол картасының іс-шараларын орындау бойынша атқарылған жұмыстар туралы есептер ұсынылады, үнемі кездесулер *(қажет болған жағдайда вице-министрлердің, әкімдердің орынбасарларының Қазақстан Республикасындағы Бала құқықтары жөніндегі уәкілдің қатысуымен)*, жобалау кеңсесі тартатын сарапшылармен талқылау өткізіледі.

Жол картасын іске асыру жөніндегі жұмыстар жалғасуда.

**Қазақстан Республикасының
Денсаулық сақтау министрі**

А. Ғиният

*Орынд.: С. Саурова
тел.:8(7172)75-07-66*

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ
МИНИСТРЛІГІ

МИНИСТЕРСТВО
ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Астана қаласы, Мәңгілік Ел даңғылы, 8, Министрліктер
үйі, 5 - кіреберіс,
тел.: 7 (7172) 743650, факс: 7 (7172) 743727
e-mail: minzdrav@dsm.gov.kz

010000, город Астана, проспект Мәңгілік Ел, 8, Дом
Министерств, 5 подъезд,
тел.: 7 (7172) 743650, факс: 7 (7172) 743727
e-mail: minzdrav@dsm.gov.kz

Депутатам Мажилиса Парламента
Республики Казахстан,
членам фракции партии «АМАНАТ»
Г.Нурумовой,
Б.Кесебаевой,
Ж.Сулейменовой,
К.Авершину,
З.Камасовой,
Ж.Тельпекбаевой
Н.Ожаеву,
Г.Елеуову

На №ДЗ-365
от 8 декабря 2022 года

Уважаемые депутаты!

Министерство здравоохранения Республики Казахстан (далее - Министерство) рассмотрев Ваш депутатский запрос, сообщает следующее.

В рамках реализации Дорожной карты по совершенствованию оказания комплексной помощи детям с ограниченными возможностями в Республике Казахстан на 2021-2023 годы (далее – Дорожная карта) Министерством регулярно проводится мониторинг проведения **скрининга детей**.

Всего по РК за 9 месяцев 2022 года родилось **299 711 детей** (*итоговый отчет будет сформирован в феврале 2023 года*). С целью своевременного назначения лечения, для предупреждения развития тяжелых клинических проявлений заболеваний, ведущих к инвалидизации и детской смертности в стране проводится скрининг новорожденных и детей раннего возраста направленный на ранее выявление наследственных болезней обмена веществ и включает обследование всех новорожденных на фенилкетонурию и врожденный гипотериоз.

Так, охват **неонатальным скринингом** увеличился на 7,8% и составил **90,6%** - 271 702 новорожденных (*9 мес. 2021 года - 281 477 новорожденных, 84,0%*).

Фенилкетонурия выявлена у 29 новорожденных, врожденный гипотериоз у 53 новорожденных.

С целью своевременного выявления нарушения слуха новорожденным и детям раннего возраста проводится **аудиологический скрининг**. В отчетном периоде отмечается увеличение охвата на 11,7%, с 67,3 до **75,2%**.

Выявлено с тугоухостью 1-2 степени – 352 детей, с тугоухостью 3-4 степени - 205 детей.

Увеличилось количество детей, направленных в сурдологические кабинеты по результатам скрининга на 11,6% (*с 7052 до 7868 детей*).

Улучшилось взаимодействие с психолого-медико-педагогической комиссией (*далее - ПМПК*). В текущем году на 12,9% больше детей направлено в ПМПК по результатам аудиологического скрининга.

Для повышения оснащенности медицинских организаций, в рамках трансфертов общего характера запланирован закуп 142 единиц **оборудования для аудиологического скрининга**, на общую сумму 850 млн. тенге до 2025 года.

Скрининг **психофизического развития** детей раннего возраста направлен на раннее выявление нарушений психофизического развития, скрининговую аттестацию детей раннего возраста, оценку зрительных и слуховых функций у детей, нарушений коммуникаций.

Охват скринингом психофизического развития увеличился на 4,6% и составил **86,6%** - 1,5 млн. детей (*за 9 мес. 2021 года охват составил 82,8% - 1,3 млн. детей*). Из общего количества охваченных обследованием детей, выявлены нарушения психофизического развития у 1,4 % (20 241) детей (*9 мес. 2021 года нарушения были выявлены у 2,1% - 28 200 детей*).

Направлено в ПМПК из числа выявленных детей с нарушениями психофизического развития 11 001 детей, в аналогичном периоде прошлого года направлены 6 338 детей, отмечен рост в 1,7 раз.

У детей, родившихся с экстремально-низкой и низкой массой тела проводится скрининг на ретинопатию недоношенных (*далее - РН*) с последующим оперативным лечением в наиболее ранние сроки.

Охват **офтальмологическим** скринингом недоношенных группы риска по РН увеличен на 0,7% и составил **98,2%** (*6472 детей*), против 97,5% (*5042 детей*) в 2021 году.

На **27%** **увеличилась выявляемость РН**, что свидетельствует о повышении эффективности проведенного скрининга. В текущем году РН выявлена у 1114 детей (17,2%), против 682 (13,5%) в аналогичном периоде прошлого года.

В целях совершенствования лечения, в текущем году актуализирован клинический протокол диагностики и лечения по ретинопатии недоношенных.

Обучено 32 офтальмолога мануальным навыкам интравитреального ведения лекарственных препаратов для лечения РН.

Совместно с общественным фондом «Казахстан Халкына» осуществлен **закуп 24 единиц оборудования** для офтальмологического скрининга, начаты поставки. Дополнительно благотворительным фондом «Аяла» **закуплено 11 единиц**.

В соответствии с приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан № 796 от 13 декабря 2021 года «Об утверждении инструкции о внедрении пилотного проекта по проведению неонатального селективного скрининга на наследственные болезни обмена методом тандемной масс-спектрометрии в Республике Казахстан» **реализован пилотный проект по селективному неонатальному скринингу на наследственные болезни обмена** (далее - НБО) методом тандемной масс-спектрометрии на (далее – пилотный проект).

В рамках реализации пилотного проекта для **организаций родовспоможения** был разработан и внедрен тариф В09.801.018 с оплатой по принципу «+ факт».

За 6 месяцев было обследовано 177 детей, из них нарушения обмена выявлены у 6 детей.

Справочно: нарушение обмена ароматических аминокислот (E70) – 3 ребенка, нарушение обмена аминокислот с разветвленной цепью и обмена жирных кислот (E71) – 2 ребенка, другие нарушения обмена аминокислот (E72) – 1 ребенок.

Выявление наличия метаболических нарушений **не позволяет** определить клинический диагноз и требует **комплексного обследования** и дифференциального диагноза.

В настоящее время, 6 детей с выявленными нарушениями обмена ожидают проведения полноэкзомного секвенирования.

Справочно: в настоящее время в РК полноэкзомное секвенирование доступно только на базе Медицинского центра «Управление делами Президента РК». Стоимость одного исследования составляет 1100,0 тыс. тг.

Министерством разработан тариф на проведение данного исследования, для дальнейшего включения в пакет обязательного медицинского социального страхования.

По результатам пилотного проекта, с целью дальнейшего совершенствования диагностики НБО у детей, Министерством будет реализовано следующее:

- 1) разработка клинического протокола **диагностики** наследственных заболеваний;
- 2) обучение врачей неонатологов вопросам диагностики НБО у детей;
- 3) внедрение проведения полноэкзомного секвенирования детей в гарантированный объем бесплатной медицинской помощи и/или пакет обязательного медицинского социального страхования.

Вместе с тем, с 2020 года в РК **действует** тариф В09.801.019 «**Диагностика орфанных заболеваний в крови методом масс-спектрометрии**», по которому организации ПМСП направляют анализы крови детей на проведение тандемной масс-спектрометрии, при наличии медицинских показаний, вне зависимости от возраста.

Всего за 9 месяцев 2022 года был обследован **1121** ребенок, на сумму 48,6 млн тг.

Таким образом, учитывая, что нарушения метаболизма могут проявиться у ребенка **в более позднем возрасте**, а также с целью реализации раннего выявления и лечения, Министерством будет продолжена работа по

совершенствованию диагностики НБО на уровне организаций родовспоможения, детских стационаров и организаций ПМСП.

Дополнительно сообщаем, что исполнение Дорожной карты находится на постоянном контроле Министерства.

Для усиления межведомственной работы с министерствами труда и социальной защиты населения, образования и науки, местными исполнительными органами, неправительственными организациями, Уполномоченным по правам ребенка в Республике Казахстан в вопросах совершенствования оказания помощи детям с ограниченными возможностями создан Проектный офис по сопровождению Дорожной карты (далее – проектный офис).

Министерством совместно с проектным офисом проведено более 50 рабочих совещаний, на которых были рассмотрены поступившие предложения по реализации Дорожной карты, в том числе из НПП «Атамекен», аккредитованных ассоциаций, республиканских центров, а также от экспертов, рекомендованных Уполномоченным по правам ребенка в Республике Казахстан.

В Проектный офис по сопровождению Дорожной карты ежемесячно предоставляются отчеты о проделанной работе по исполнению мероприятий Дорожной карты, регулярно проводятся встречи (при необходимости с участием вице-министров, заместителей акимов, Уполномоченного по правам ребенка в Республике Казахстан), обсуждение с экспертами, привлекаемыми проектным офисом.

Работа по реализации Дорожной карты продолжается.

**Министр здравоохранения
Республики Казахстан**

А. Гиният

*Исп.: С. Саурова
тел.:8(7172)75-07-66*